Co člověka znesvěcuje a co ho činí svatým

Původ materiálu
Martina Kadlecová
Pořadí v lekci
7

Téma

- Ježíš se ostře vymezuje proti tomu, že by člověk mohl být označen za *ne?istého a h?íšného* už jen *tím, že si p?ed jídlem ob?adn? neomyje ruce*; tím, co jí, nebo tím, že se setká s pohanem.
- Ježíš odmítá, že by pokrm mohl člověka znečistit, tj. nábožensky diskvalifikovat, a oddělit ho od Boha a bránit mu v přístupu k němu.

Cíle

- Děti se seznámí s tím, co je podle židovství „čisté a nečisté“. (Zajímavě popsáno např. v P. Spiegel; Kdo jsou Židé?, str. 129n.) Z nečistého se zaměřit hlavně na jídlo, protože k tomu se vztahuje biblický text: *Co zven?í vchází do ?lov?ka… vchází do b?icha a jde do hnoje.*
- Děti přemýšlejí nad tím, jak se k židovské praxi rozlišování čistého a nečistého staví Ježíš. Snaží se pochopit, proč se staví proti a co nového do této praxe vnáší.

Pro učitele

Poznámky k příběhu

Ježíš se tak ostře vyslovuje proti rozšířené praxi zákoníků a farizeů a dostává se do konfliktu s nimi a s „tradicí otců“ (Mk 7,3), kterou tím porušuje. Zákoníci a farizeové to vnímají jako Ježíšovo povyšování se nad Mojžíšův zákon.

Ježíš ?íká: „Nic, co zven?í vchází do ?lov?ka, nem?že ho znesv?tit; ale co z ?lov?ka vychází, to jej znesv?cuje.“ (Mk 7,15) P. Pokorný předpokládá, že tato slova jsou autentický Ježíšův výrok. Po staletích dějin Božího lidu je evidentní, že člověk je, bohužel, hříšník. A jediné, co ho může zachránit, je, že se ve svém stavu setká s proměňujícím Božím slovem, s proměňující Boží láskou a milostí, kterou ztělesňuje Ježíš Kristus. Proto Ježíš přišel, a proto taky evangelisté

nemlčí o jeho častých setkáních s hříšníky daleko většího kalibru, než že někdo snědl řízek neumytýma rukama.

Ježíš přišel, abychom se v Boží blízkosti stávali svatými. (Lv 20,7)

Kontext

Za Ježíšem přišli farizeové a zákoníci až z Jeruzaléma, aby se s ním setkali a diskutovali s ním. (Zajímavé je, že si Ježíše dokázali najít, protože Ježíš je hodně na cestě, je pořád na pochodu a asi se málo dopředu ví, kde se zítra objeví.) A přitom si všimli, že jeho učedníci *jedí neomytýma rukama*. (Mk 7,1–13) Ježíš musí čelit této výtce a jeho argumenty vyvrcholí v Mk 7,14–23.

Citací Iz 29,13 (Mk 7,6 b.7) to Ježíš označí za pokryteckou zbožnost, která bazíruje na dodržování množství vnějších rituálů, což ještě vůbec nemusí znamenat opravdovou niternou víru a srdce cele obrácené k Bohu.

Ruce, tělo a náboženské předměty i předměty denní potřeby měly být složitě, přesně a dokonale rituálně očištěny. Navenek se tedy mohlo jevit vše dokonale bezchybné a zbožné. Neznamenalo to ovšem dokonalost uvnitř člověka. Srdce člověka při tom všem mohlo pořád zůstávat na hony daleko od Boha, nezasaženo, neproměněno. Takže všechno to očišťování se mohlo stát pouhou formalitou, bazírováním na podružnostech.

Na první pohled může celá situace vypadat, že zatímco tady v Galileji začíná jít pomalu o život, když Herodes klidně a beztrestně popraví Jana Křtitele (Mk 6,14n), nějací učenci z metropole se starají jen o to, že si někdo před jídlem neumyje ruce. (J. Mrázek: *Výklad evangelia podle Matouše* ; str. 264)

Mytí rukou p?ed jídlem je důležitý hygienický návyk, který se dětem odmala vštěpuje. Tady (Mk 7,1–23) ovšem nejde o zdraví a tělesnou hygienu, ale o *rituální o?istu*, o náboženskou praxi. Proto překladatelé zvolili sloveso *„omývati“* ne „umývati“, aby dali najevo, že se nejedná o mytí rukou před jídlem z hygienických důvodů, ale z důvodů náboženských.

Učedníci porušují „tradici otců“. Evangelista Marek připojuje v závorce vysvětlení, oč se jedná (Mk 7,3–4), pro čtenáře, kteří nejsou židé (pro křesťany z pohanů). Nepředpokládá, že by se tradice otců mimo soudobé židovství znala. „Tradice otců“ není ovšem totéž, co Desatero a Zákon. Už tak značně detailně rozpracované očišťovací řády (Lv 11n) farizeové a zákoníci rozpracovali do dalších nařízení, která bylo třeba zachovávat. Důvodem byla ochrana židovské integrity v obklopení pohanským světem, zvláště po pádu jeruzalémského

chrámu (70 n. l.).

Při styku s pohanským prostředím bylo potřeba se pořád očišťovat (třeba po návratu z trhu).

Farizeové a zákoníci tyto lidské předpisy vydávají za moudrost a za zvláštní projev zbožnosti. (Kol 2,22n)

Omývání vodou i všechny další způsoby očišťování měly ovšem svoje hygienické a zdravotní důvody, proto nelze všechny šmahem odmítnout. Jenže o to v této polemice nejde. Jde o mravní čistotu člověka, o jeho bezhříšnost, o jeho vnitřní dobrotu, čistotu a dokonalost. Už proroci upozorňovali, že očištění vodou (ba ani louhem a potaší Jr 2,22) nestačí k očištění od hříchu, a volali po hluboké mravní proměně člověka, která je možná jen při opravdovém a neustálém obracení se k Bohu a životu ve společenství s ním. *Omytí je obrazem n??eho, co se má stát v nitru ?lov?ka.*

Během rozhovoru Ježíše s farizeji a zákoníky vyjde najevo, že sice učedníci zanedbávají tradici, ale *zákoníci a farizeové* se s onou tradicí dostávají dokonce do *rozporu s Božími p?ikázáními: „Opustili jste p?ikázání Boží a držíte se lidské tradice. Jak dovedn? rušíte Boží p?ikázání, abyste prosadili svou tradici.“* (Mk 7,8n) Rušit Boží slovo (u Marka) znamená stát v cestě Božímu království.(Ř 14,17)

Ježíš k tomu uvádí křiklavý a pohoršlivý příklad, jak na základě tradice otců lze vlastního otce a matku připravit o majetek a živobytí s odkazem na chrám, což zní svatě a neoddiskutovatelně.

Ne?istý se nemohl účastnit bohoslužby, nemohl obstát před svatostí Hospodinovou.

Zdroj? zne?išt?ní člověka bylo hodně — všechno, co souviselo s pohlavními orgány včetně porodu a šestinedělí; mrtvý člověk nebo zvíře; koželužské povolání; lidské výkaly; každý pohan; věci, které přišly do kontaktu s nečistým; z pokrmů — maso s krví (proto zvířata musela být zabíjena košerováním, tj. zabita bez omráčení, jen podříznutím jedním řezem ostrým nožem a vykrvena. Maso bylo ještě následně zbavováno posledních zbytků krve vyluhováním ve vodě a solením); *ne?istá zví?ata — (Lv 11)* maso z nečistých zvířat jako prasata, velbloudi, plazi, korýši, ryby bez šupin a ploutví, draví ptáci, šelmy, zajíci a králíci, pštros, krysa, myš, daman se nejedlo, člověk by se tím stal nečistým. Zařazení zvířat mezi nečistá mělo různé důvody, především náboženské — např. vepř (starokenánské obětní zvíře, v Babylonii, Sýrii a na Kypru považované za posvátné), ale také zdravotní a estetické.

?istá zví?ata — přežvýkavci (kromě velblouda) skot, ovce, kozy, domestikované druhy ptáků, ryby, které mají zároveň ploutve i šupiny, nesmí se podobat hadu, některé druhy kobylek.

Vn?jší ne?istot? a o?iš?ování od ní byla věnována veliká pozornost a bylo mnoho očišťovacích postupů. Farizeové a zákoníci sestavili složité předpisy o nečistotě a očišťování v době mezi Starým a Novým zákonem, např: umývání před, po, i během jídla; před čtením Zákona i před modlitbou. Kultická čistota stála v popředí pozornosti, stala se až symbolem čistoty mravní. Znečistit se se rovnalo hříchu.

Problém čistého a nečistého se stal zvlášť aktuálním při misii pohanů. Učedníci se zpočátku drželi starozákonních předpisů a zvyklostí a vyhýbali se styku s pohany nebo od nich žádali dodržování předpisů o kultické čistotě. Petrovi muselo být ve zvláštním vidění třikrát řečeno, že jídlo, tradičně považované za rituálně nečisté, ve skutečnosti nečisté není. (Sk 10,9–16) *Ježíš prohlásil všechny pokrmy za ?isté* (Mk 7,19). Ježíš člověka osvobozuje od podobných příkazů a zákazů farizeů. Ti podle 1Tm 4,3–4 zakazují lidem jíst pokrmy, které Pán Bůh stvořil. Epištola tomu ale odporuje: Co Bůh stvořil, je dobré, a nemá se zavrhovat nic, co se přijímá s díkůvzdáním.

Potrava, kterou člověk přijímá, ho nemůže znečistit, tzn. vyřadit ze společenství s Bohem a člověkem, morálně a nábožensky diskvalifikovat, udělat z něho zlého člověka, hříšníka. *Co ?lov?k sní, jde do žaludku, projde st?evy, a jde do hnoje nebo do záchodu. Na srdce, na morální a náboženskou kvalitu ?lov?ka to nemá žádný vliv.*

V rámci křesťanské lásky apoštol Pavel doporučuje vycházet vstříc slabším, kteří mají problém s masem obětovaným modlám. Značná část masa prodávaného ve velkých městech (Řím, Korint) přicházela do řeznictví z pohanských svatyní, kde se obětovaly bohům určité části zvířat a zbytek se pak prodával. Pro mnohé křesťany bylo otázkou, zda mohou takové maso kupovat nebo ho někde na návštěvě sníst. (B. Gilliéron: *Církev práv? zrozená*; str. 76) 1K 8,4 — Modly a bohové nejsou nic, je jen jeden Bůh — proto se může klidně jíst *maso ob?tované modlám* a neznamená to modloslužbu. Jen z lásky k bližnímu a s ohledem na něj, kdyby to mělo člověka zviklat na jeho cestě ke Kristu, nemáme takové maso jíst.(Ř 14,14n) 1K 10,25–26 — Jezte všecko, co se prodává v masných krámech. Hospodinova je země i její plnost.

Farizeové — „oddělení“, byli stoupenci laického hnutí. Zákon rozpracovali do 248 příkazů a 365 zákazů, pravidel pro život jednotlivce i národa, pro každý krok, od rána do večera, od narození po hrob. Stali se virtuózy náboženství a zbožnosti. Chtěli i zástupně vyplnit vše, co Bůh žádal od každého Izraelce. Šlo jim o spravedlnost a svatost člověka před Bohem. Očekávali za to posmrtnou odměnu, proto věřili ve vzkříšení na konci věků. Běžný člověk se v každodenním životě mohl těžko vyhnout styku se světem, oddělit se, a být nedotčen všemi jeho záležitostmi. Farizeové věřili, že mesiášské království přijde, když aspoň jediný den

židovský národ Zákon opravdově zachová. Aby mohl být Zákon zachováván, musel být dostatečně znám. Proto ho pilně studovali a měli k tomu i své teology — zákoníky. Co zákoníci usoudili teoreticky, uváděli farizeové do praxe. Každý farizej byl také znalcem Zákona. *Byli výkv?tem židovství, ale p?ece?ovali formu a ob?ad, a opomíjeli niternost.* Zakládali si na své dokonalé a bezchybné zbožnosti, že snad ani Boží odpuštění nepotřebovali.

Zákoníci — muži zběhlí v zákoně, odborníci v Písmu, jehož základem je pro židy Mojžíšův zákon. Odborníci na teologii a právo. Byli znalci a vykladači zákona pro potřeby náboženské i otázky denního života. Zákonu také vyučovali. Byli strážci náboženských tradic a také jejich zásluhou se židovstvo udrželo i v těch nejtěžších dobách jako pevně sjednocená a ukázněná komunita. Byli však natolik obráceni k tradici otců, že Ježíše jako nové zjevení od Boha nepřijali. Ježíš radikálně odmítá dávat takový důraz na vnější věci, odmítá toto regulovat tolika nařízeními, takto se pořád na každém kroku úzkostlivě hlídat a kontrolovat.

Člověka stejně nelze efektivně uchránit před špatným jednáním zákazy a příkazy, jak to dělali farizeové; člověk se musí nechat pro dobro získat, pro Boží království se musí nadchnout celým srdcem, *aby bylo postupn? napln?no Božím slovem a Boží láskou, aby z n?ho nemohlo vycházet všechno to zlo, vyjmenované v Mk 7,21–23*.

Ježíš se na rozdíl od farizeů (oddělených) nechtěl od nikoho oddělovat. Naopak přišel pro hříšníky. Hlásal, že Boží království je otevřeno pro všechny, ne jen pro čisté a spravedlivé, ale pro prostý lid, nemocné, mrzáky, vyděděnce společnosti, nevěstky, celníky, římské okupanty, pohany — nechtěl se ujmout jenom čistých a ostatní nechat být.

Posv?cení a svatost — opak zne?išt?ní — Bůh Ježíše posvětil a poslal do světa (J 10,36). Ježíš je svatý a nás posvěcuje společenstvím s ním, skrze jeho oběť na kříži (jeho krev nás očišťuje od všelikého hříchu 1J 1,7) a skrze křest. Žijeme z jeho oběti a máme žít podle jeho příkladu. (Ef 4,20) Jako je svatý ten, který vás povolal, buďte i vy svatí v celém svém způsobu života. (1Pt 1,15n)

Úskalí současné interpretace

Ježíš kritizuje tuto praxi zákoníků a farizeů jako povrchní. Obrací k tomu, co je podstatné — k Božímu slovu, k proměně srdce, k Božímu odpuštění — to posvěcuje náš život.

Abychom to ale s kritikou židovské praxe nepřehnali. Mnohá nařízení měla svá opodstatnění — *náboženská* — nesplynout s pohany, kteří byli všude kolem, a byli v převaze; *zdravotní i morální*.

Dnešní většinové trendy jsou také povrchní a sobecké. Dávají důraz na zdraví, krásu a dokonalost těla. Avšak na nitro a srdce obrácené k Bohu a k pravým životním hodnotám se až takový důraz neklade.

Podle věku dětí by bylo dobré ke konci zařadit aktualizaci: Ježíš sice všechny pokrmy prohlásil za čisté, ale není jedno, co jíme — všechno není stejně zdravé a zdraví prospěšné. Navíc mnohá potravinářská produkce zatěžuje životní prostředí, produkuje zbytečný odpad, vykořisťuje zvířata, nebere v úvahu situaci lidí v chudých částech světa. Hlavně nás zajímá, abychom ke všemu přišli co nejlevněji. Myslím, že to je něco, co by nám dnes Ježíš vytkl stejně ostře, jako tehdy zákoníkům a farizeům jejich „čisté a nečisté“.

Poznámky k tématu období

Již od roku 1989 se křesťané ve světě, hlasy svých představitelů i hnutími zdola, snaží spojit k ochraně životního prostředí, které nazýváme Božím stvořením. V Evropě se takto křesťané spojují v rámci ECEN (European Christian Environmental Network — ecen.org). Členové ECEN se také zasazují ve svých církvích o prosazení nového období liturgického roku: Období vděčnosti za Boží stvoření (od 1. září do 2. neděle v říjnu). Máme toto období využít nejen k vděčnosti za stvoření a všechny Boží dary k životu, ale také k zamyšlení nad naším životním stylem, k pokání, a ke společnému promýšlení, jak Boží stvoření co nejvíce šetřit, chránit a co nejohleduplněji v něm žít.

Odkazy

Pokorný, Petr: *Výklad evangelia podle Marka.* Praha: Kalich, 1982.

Mrázek, Jiří: *Evangelium podle Matouše.* Praha: Centrum biblických studií AV ČR a UK v Praze — Česká biblická společnost, 2011.

Novotný, Adolf: *Biblický slovník.* Praha: Kalich, 1956. Hesla: čistý; nečistota; očišťování, zákoník, farizeus.

Spiegel, Paul: *Kdo jsou Židé?* Brno: Společnost pro odbornou literaturu — Barrister a Principal, 2009.

Gilliéron, Bernard: *Církev práv? zrozená.* Třebenice: Mlýn, 1996.

Pro děti

Pro předškolní děti

Pomůcky: Různé druhy zvířat — razítka, sada plastových zvířátek, obrázky. Připravíme si sadu zvířat, hlavní zástupce čistých a nečistých zvířat.

Nejprve si řekneme, jak se které zvíře jmenuje, kde žije, která se nám líbí a proč, která z nich běžně jíme, a která ne. Která chováme doma, hladíme, se kterými si rádi hrajeme. Pak řekneme, jak je to zvykem u židů (a některých křesťanů — např. adventisté se také řídí nařízením Lv 11), že některá zvířata, která my běžně jíme, mají zakázáno jíst a nejí je, ani nechovají, protože věří, že by se tím *zne?istili*, a nemohli by jít na bohoslužby, do synagogy, stýkat se s ostatními, protože by byli nečistí, hříšní, jaksi špatní.

Pán Ježíš se o tom bavil se svými učedníky. Řekl jim, že kdo si myslí, že takto Pána Boha nejlépe poslouchá a svým životem chválí, že je na omylu. To všechno jsou jen takové vnější věci. Jako když se někdo pěkně obleče, učeše, navoní, a na první pohled vypadá jako moc krásný, sympatický člověk. Pomalu jako anděl. Ale pak vysloví několik slov nebo vět, a jsou to samá hrubost, urážka, sprostá slova, hloupé věty. Jako by se udělala tma. Krása a přitažlivost toho člověka je rázem pryč. Jaká škoda, říkáme si smutně a zklamaně. Kdyby znal nebo znala Pána Ježíše a měl nebo měla ho v srdci, bylo by všechno jinak.

Pro mladší děti

Můžeme si také, jako u předchozího vyprávění, připravit zástupce zvířat čistých a nečistých, abychom v průběhu stolování mohli dětem názorně přiblížit problematiku židovského rozdělování na čisté a nečisté.

Především si ale připravíme větší talíř nebo podnos s různými druhy potravin, může se to podobat obložené míse — kousky pečiva, kostičky sýru, šunky, prorostlejšího uzeného, uvařené vejce, ovoce, zeleninu. Skleničky, láhev mléka, džbánek vody.

Připravíme takovou druhou snídani. Celou dobu budeme nenápadně *uplat?ovat zdržovací taktiku*. Věci zdravé i méně zdravé. Přikryté ubrouskem. Moment překvapení. Zasedněte s dětmi ke stolu. Jídlo před učitelem. Odkrýt. Chci se pustit do jídla. Už se těším. Už mám hlad. Stihli jste se ráno nasnídat? Už mám chuť. Všechno je připraveno. *Co je t?eba ješt? ud? lat?* (děti poradí: *umýt si ruce* (proč?), *pomodlit se* (proč?) — poděkovat za dary od Boha. *1Tm 4,3–4* —všechno, co Bůh stvořil máme přijímat s vděčností a děkováním, nesamozřejmě. Ruce jsou umyty, pomodlili jsme se nebo zazpívali písničku před jídlem (např BTS 19). *Tak m ?žeme jíst?* Děti už mají taky chuť! Další problém — některá jídla, která my běžně jíme, mají

židé zakázáno jíst (Lv 11). Také někteří křesťané to dodržují (adventisté). (Proč?) Děti znají hledisko — *zdravé* — *nezdravé*. Začneme tedy obsah talíře zkoumavě prohlížet z pohledu zdravotní nezávadnosti a vhodnosti. Nezdravé dáme na stranu. *Tak m?žeme už kone?n? jíst?!* Ukáže se další problém. Začneme obsah talíře třídit na *?isté a ne?isté*. Kdybychom byli židé, co bychom nesměli? Když je roztříděno a probráno, co se smí a co se nesmí, tak věc ještě zproblematizovat — co se smí a co nesmí jíst *dohromady* (mléčné a masité potraviny — např. sýr, máslo a šunku (hovězí) dohromady, rizoto s hovězího masa posypané sýrem, po masitém obědě zmrzlina nebo tvarohový dezert). Problematizování jídla protahovat, až děti přejde chuť, až z toho budou rozladěné.

Také Ježíšovi se nelíbilo, jak člověk musel být pořád ve střehu, aby se něčím neznečistil — jídlem, kontaktem s druhými lidmi.

Takhle že se projevuje pravá víra?

Není mnoho z toho pro Pána Boha nakonec nepodstatné? Nemáme k čistotě a svatosti před Bohem přistupovat nějak jinak? Od žaludku a vnějších věcí se zaměřit víc k srdci? Jídlo je dar od Boha. Svoboda je dar od Boha. Společenství stolu a společného jídla má být pro nás radost a posila pro život. Ne problém a stres. To, co jíme, nás v Božích očích nečiní špatnými. Špatné ale je, když nedodržujeme desatero, když máme plnou pusu Boha, ale Ježíše nenásledujeme.

Království Boží není v tom, co jíte a pijete, nýbrž ve spravedlnosti, pokoji a radosti z Ducha svatého. (Ř 14,17)

Pro starší děti

Jak se člověk může stát, s pomocí Boží, čističkou?

Výklad je formou zamyšlení a diskuze nad soudobými trendy a možnostmi.

Předložte dětem Ježíšovo slovo, které řekl zástupu a které vyvolalo otázky učedníků. Vyznívá jako hádanka, volá po výkladu a rozhovoru a učedníci se také Ježíše hned zeptají.

Nic, co zven?í vchází do ?lov?ka, nem?že ho znesv?tit; ale co z ?lov?ka vychází, to jej znesv?cuje. (Mk 7,15) *(Položit na st?l napsané — jako velkou výchozí tezi.)*

Co zvenčí vchází do člověka? Potrava. Jde do žaludku (položit na stůl obrázek lidského žaludku).

Mohli židé jíst všechno? Vysvětlit dětem problematiku čistého a nečistého. Přibližte kontext, ve kterém Ježíš výrok řekl. *Ježíš ?íká, že to co vchází zven?í do ?lov?ka, jde do žaludku a do hnoje* (doslova do záchodu, obrázek kadibudky). *Tak prohlásil všechny pokrmy za ?isté.* Myslí tím všelijaké jídlo, u kterého židé tak pečlivě hlídají, aby se dodržovaly všechny předpisy. Přitom jsou mnohem nebezpečnější věci než jíst vepřové řízky.

Opravdu je jedno, co jíme? Platí ještě pořád, co se říkalo dřív, že člověk má jíst všechno? Při dnešních možnostech vozit potraviny z druhého konce světa? Je dobré jíst všechno, co potravinářský průmysl vychrlí a supermarkety nabídnou? Je to zdravotně nezávadné? Je to eticky vhodné? Prohlásil by Ježíš dnes uprostřed supermarketu všechny potraviny za čisté?

Co ještě zvenčí vchází do člověka? Všelijaké věci, které neprocházejí sice žaludkem, ale procházejí srdcem, hlavou, naším nitrem. (Obrázek srdce, ne anatomický, ale valentýnský.) Jaké? Slova a chování druhých, věci z internetu, ze všelijakých webů, z facebooku, videa, reklamy, společenské trendy. Může nás toto znečistit? (Nasadit brouka do hlavy, usídlit se v nás, ovlivňovat nás to v našem rozhodování a chování?) Možno doplnit obrázky a fotkami znečišťujících situací a prostředí. Vypsat nebo nechat vypsat z Mk 7,21–22 výčet neřestí, udělat z nich koláž kolem srdce.

Já myslím, že to na nás může mít pozitivní i negativní vliv. Musíme dávat pozor na to, co do nás vchází. Ale ne všemu se dá předejít, aby se nás nedotklo. Žijeme ve světě, mezi lidmi, ne v izolaci, ulitě. Ježíš nás mezi lidi posílá jako mezi lidmi žil i on. Vždyť Ježíš přišel právě kvůli nečistým, opovrhovaným, vyloučeným — aby jim otevřel cestu k Bohu a přístup do Božího království. V tom spočívá novost Ježíšova vystoupení a přístupu. A svým příkladem, svou láskou a odpuštěním, svým svatým Duchem nám pomáhá, aby se naše nitro stále čistilo a obnovovalo jako svatý prostor. Aby to, co do nás i vejde zvenčí špatného, nebo co špatného se přímo v nás rodí, aby to z nás ven nevyšlo. Aby se to v nás vymazalo, jako když se zmáčkne „delete“, aby to šlo do nějakého podobného koše jako máme v počítači. Máme s pomocí Boží měnit svět kolem nás. Ale to je většinou na dlouho, nemáme nad tím kontrolu. Na co máme největší vliv, co máme mít pod kontrolou, jsme my sami. Můžeme se snažit, aby z našeho nitra nevycházelo zlo, které by znesvěcovalo nás a našeho Boha vydávalo v očích lidí v opovržení.

Přesah

Písnička Jak to voní, když se jídlo nese ke stolu)

Liturgie

Písně

Stvo? srdce ?isté, Bože, mi (EZ 379); *Srdce ?isté* (Svítá 349, jen refrén); *V království Božím* (Svítá 359); *Vše dobré, co máme* (BTS 19)

Biblický text k zapamatování

Všecko je dovoleno, ano, ale ne všecko prospívá. (1K 10,23)

Lepší je jídlo ze zeleniny a k tomu láska, než z vykrmeného býka a s ním nenávist. (Př 15,17)

?lov?k se dívá na to, co má p?ed o?ima, Hospodin však hledí na srdce. (1S 16,7c)

Jako je svatý ten, který vás povolal, bu?te i vy svatí v celém svém zp?sobu života. (1Pt 1,15n)

Modlitba

Pane Ježíši, prosíme, proměňuj srdce naše i druhých, ať dokážeme mít druhé také tak rádi, jako máš rád ty nás. Prosíme, ať o druhých pěkně mluvíme, ať druhým nenadáváme, neurážíme je, nezávidíme. Amen.

Bože, svět a naše pohodlnost nás svádí užívat tvé stvoření s bezmyšlenkovitou samozřejmostí. S bezmyšlenkovitou samozřejmostí užíváme všech vymožeností naší doby a už ani nejsme schopni dohlédnout dopady a konce tohoto našeho počínání.

Prosíme sami za sebe i za celý svět, naplň nás svým Svatým Duchem, Duchem moudrosti, rozumnosti a síly, abychom si neužívali na úkor svých bližních, na úkor mimolidského stvoření ani na úkor těch, co přijdou po nás. Amen.

Odkaz na píseň
Stvoř srdce čisté, Bože, mi a ducha přímého
Uhni se stranou, ztratíš jen chvíli
V království Božím místa dost
Vše dobré, co máme (BTS19)
Cílová skupina
Starší školní
Předškolní
Mladší školní

Katechetické cykly

Církevní rok

Biblický odkaz (kat)

Marek 7,18–23

1 Timoteovi 4,3–4

Leviticus 11